

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 5/2020-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Meňhertovou, advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 62/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 62/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 62/2009 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý uhradiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Monike Meňhertovej, Floriánska 16, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

S'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 5/2020-18 zo 14. januára 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľka“), právne zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Meňhertovou, advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 62/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že právna predchodkyňa sťažovateľky – [REDAKOVANÉ] (matka sťažovateľky) podala na okresnom súde 14. augusta 2006 návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie sumy 1 198,50 Sk (39,78 €) s príslušenstvom. Právna predchodkyňa sťažovateľky následne 30. januára 2007 zomrela. Na základe uvedenej skutočnosti podala odporkyňa [REDAKOVANÉ] návrh na prerušenie konania. Okresný súd uznesením z 3. júna 2010 rozhodol o prerušení napadnutého konania až do právoplatného ukončenia dedičského konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 30 D 144/2007. V súčasnosti vo veci koná okresný súd so sťažovateľkou ako jedinou právnou nástupkyňou pôvodnej navrhovateľky.

3. Sťažovateľka uviedla, že dotknuté dedičské konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené napriek tomu, že ústavný súd opakovane konštatoval prietahy v tomto konaní, a to v náleze sp. zn. III. ÚS 579/2013 z 1. apríla 2014 a v náleze sp. zn. III. ÚS 206/2018 z 13. novembra 2018.

4. Sťažovateľka tiež poukázala na skutočnosť, že existuje viacero súdnych konaní, do ktorých vstúpila po smrti svojej matky a v ktorých úmrtie pôvodnej navrhovateľky nebolo dôvodom na prerušenie konania, a preto okresný súd v týchto veciach konal a rozhodol (napr. sp. zn. 18 C 56/2006, 12 C 197/2004, 14 C 20/2005 a sp. zn. 12 C 268/2003).

5. Sťažovateľka uviedla, že už 14. júna 2011 požiadala okresný súd o ustanovenie právneho zástupcu a predložila riadne vyplnené tlačivo o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Svoje pomery už predtým zdokladovala pri podávaní žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Podľa sťažovateľky okresný súd o oboch jej návrhoch dosiaľ nerozhodol.

6. Sťažovateľka požiadala okresný súd o nariadenie pojednávania podaním z 22. januára 2019 a zbytočné prietahy v napadnutom konaní namietala sťažnosťou podanou predsedovi okresného súdu. Listom sp. zn. SprS 269/2019 z 8. augusta 2019 predseda okresného súdu informoval sťažovateľku o neopodstatnenosti jej sťažnosti,

odkazujúc na dosiaľ neukončené dedičské konanie. Podľa sťažovateľky však nemožno bezpodmienečne zotrvať na dôvodoch, pre ktoré bolo napadnuté konanie prerušené, pokiaľ v iných konaniach (v ktorých je sťažovateľka stranou v konaní) okresný súd vo veci plynule pokračoval.

7. Podľa názoru sťažovateľky v napadnutom konaní možno okresnému súdu vytknúť najmä to, že:

- v čase od úmrtia právnej predchodkyne sťažovateľky (30. januára 2007) do uznesenia o prerušení konania z 3. júna 2010 ubehlo takmer tri a pol roka, počas ktorých okresný súd nevykonal žiadne náročné úkony,

- konanie o oslobodení od platenia súdnych poplatkov iniciované sťažovateľkou trvá od 8. decembra 2009 dosiaľ,

- konanie o ustanovenie právneho zástupcu v napadnutom konaní trvá 8 rokov a 4 mesiace,

- neprehodnotil dôvody na prerušenie konania po tom, ako sťažovateľka poukázala na iné konania vedené okresným súdom, v ktorých konanie prerušené nebolo,

- neprijal adekvátne opatrenia po doručení žiadosti sťažovateľky o nariadenie pojednávania z 22. januára 2019.

8. Sťažovateľka považuje za alarmujúce, že okresný súd sa v odpovedi na jej sťažnosť na prieťahy v konaní z 8. augusta 2019 ani nesnažil obhájiť svoj procesný postup v napadnutom konaní v konfrontácii s inými konaniami, v ktorých nepovažoval predbežnú otázku za natoľko výnimočnú, aby tieto konania prerušil.

9. Vo vzťahu ku kritériám zohľadňovaným ústavným súdom, ako aj Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri posudzovaní prieťahov v konaní sťažovateľka uviedla, že v jej prípade ide o štandardnú agendu všeobecného súdu, z jej strany nedošlo ku konaniu, ktorým by prispela k vzniku zbytočných prieťahov, a podľa jej názoru svojím postupom v napadnutom konaní pochybil okresný súd.

10. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené, prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, prizná sťažovateľke finančné zadost'učinenie vo výške 3 000 € a trovy konania.

11. Sťažovateľka súčasne udelila súhlas, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci.

12. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 27. mája 2020 bol schválený Dodatok č. 1 (ďalej len „dodatok“) k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júna 2020. V súlade s čl. I bodom 4 dodatku bola predmetná vec, keďže ide o vec pridelenú do 31. mája 2020 sudcovi Mojmirovi Mamojkovi, ktorá nebola k tomuto dňu vybavená odložením podľa § 53 zákona o ústavnom súde ani v nej nebolo vydané rozhodnutie, ktorým sa konanie pred ústavným súdom končí, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. I bodom 1 dodatku stal členom tretieho senátu ústavného súdu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

13. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie k jej obsahu vyjadril okresný súd v podaní vedenom pod sp. zn. 1 SprS 450/2019, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 17. februára 2020 a v ktorom uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k dôvodom ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko, ktorého súčasťou bola podrobná chronológia úkonov v dedičskej veci vedenej pod sp. zn. 30 D 144/2007: *„Konanie sťažovateľky začalo na Okresnom súde Žilina podaním žaloby dňa 14.08.2006, ktorá pôvodne bola vedená pod sp. zn. 6Ro/93/06. Právna predchodkyňa sťažovateľky sa podanou žalobou domáhala peňažnej pohľadávky o zaplatenie sumy*

1.198,50 Sk, t. j. 39,78 eur s príslušenstvom titulom vydania bezdôvodného obohatenia a náhrady trov konania. V priebehu konania súd zistil, že pôvodná žalobkyňa dňa 30.01.2007 zomrela, pričom uvedenú skutočnosť mal súd preukázanú z úmrtného listu. Zároveň súd zistil, že na Okresnom súde Žilina prebieha dedičské konanie po poručiteľke vedené pod sp. zn. 30D/144/2007. Vychádzajúc zo záveru, že v predmetnom konaní ide o majetkovú vec, pričom v konaní súd pokračuje s dedičmi účastníka, prípadne s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, Okresný súd Žilina rozhodol uznesením zo dňa 03.06.2010 o prerušení konania do právoplatného skončenia dedičského konania vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 30D/144/2007. Ďalšia činnosť súdu od uvedeného momentu bola zameraná na zisťovanie aktuálneho stavu dedičského konania po poručiteľke opakovanými dopytmi adresovanými súdnemu komisárovi [REDAKOVANÉ]. Aktuálny stav je taký, že doposiaľ trvá prekážka, pre ktorú bolo konanie v predmetnej právnej veci prerušené.

Súčasne poznamenávam, že v dedičskej veci po poručiteľke [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] vedenej pod sp. zn. 30D/144/2007 bolo vedené konanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod č. III. ÚS 579/2013, v rámci ktorého súdny komisár uviedol, že Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach, že z priebehu dedičského konania a správania sťažovateľky vyplýva snaha dedičské konanie predlžovať, keď sťažovateľka sa na viaceré predvolania na spísanie Zápisnice o predbežnom šetrení nereagovala. Nesporné je, že vzhľadom na účinky prerušenia konania súd prvej inštancie doposiaľ nemá ustálený okruh procesných strán, keď pre ukončenie konania je rozhodujúci výsledok dedičského konania po matke sťažovateľky, pôvodnej žalobkyne v predmetnom konaní, ktorá zomrela v priebehu konania a teda doposiaľ nie je ustálená otázka, s kým má súd konať na strane žalobcu ako procesnej strany. Teda pokiaľ nebolo dedičské konanie po pôvodnej žalobkyne právoplatne skončené a bez toho, aby bolo zrejmé, či sťažovateľka sa stala dedičkou po zomretej žalobkyne, nie je možné spor právoplatne rozhodnúť. Po oboznámení sa s priebehom dedičského konania je potrebné uviesť, že aj sťažovateľka má nezanedbateľný podiel na doterajšej dĺžke dedičského konania, keď v jeho priebehu podala námietku zaujatosti, opakovane nerešpektovala predvolania súdneho komisára, pričom tiež spôsob, akým sťažovateľka využíva prostriedky procesnej ochrany práv

a právom chránených záujmov spôsobil predlžovanie konania a rozhodovanie v dedičskej veci.

Napriek vyššie uvedenému však mám za to, že doterajšiu dobu konania vedeného pred Okresným súdom Žilina od momentu úmrtia právnej predchodkyne sťažovateľky do rozhodnutia o prerušení konania a nasledujúce obdobie bez vykonania relevantných procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu veci samej, možno považovať vo vzťahu k základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru za porušenie práv sťažovateľky. Teda pokiaľ k dnešnému dňu nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, k odstráneniu stavu právnej neistoty na strane sťažovateľky, v ktorej sa aktuálne nachádza, nedošlo. Keďže podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky stav právnej istoty nastáva až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu, v uvedenom smere hodnotím sťažnosť ako dôvodnú. Do akej miery konajúci súd zabezpečil procesný postup v súdnom konaní na odstránenie stavu právnej neistoty na strane sťažovateľky, ktorá sa obrátila na Ústavný súd s návrhom na rozhodnutie, nechávam na posúdenie Ústavného súdu Slovenskej republiky. Uvedomujúc si, že ani skutková a právna zložitosť veci nezabavuje súd zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní, mám za to, že pokiaľ by Ústavný súd Slovenskej republiky vzhliadol v postupe Okresného súdu Žilina nedôvodné prietahy, navrhujem, aby súd pri rozhodovaní o poskytnutí primeraného zadosťučinenia zohľadnil aj podiel sťažovateľky na priebehu dedičského konania ako to, že tak súdny komisár, ako aj súd nebol vo veci sťažovateľky úplne nečinný, o čom svedčí značný počet úkonov do podania sťažnosti Ústavnému súdu SR. a teda v prípade, ak by Ústavný súd napriek uvedenému dospel k názoru, že právo sťažovateľky na prejednanie veci v primeranej lehote bolo porušené, aby obmedzil svoje rozhodnutie na deklarovanie tohto porušenia, keďže príkaz súdu konať bez prietahov a priznanie náhrady trov konania vnímam ako dostatočné zadosťučinenie pre sťažovateľku. Navrhujem preto v ostatnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovieť tiež so zreteľom na povahu uplatneného nároku a možnú ujmu, ktorá sťažovateľke trvaním sporu vzniká.“

14. Skutočnosti vyplývajúce z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z ústavnej sťažnosti ústavný súd overil zo súdneho spisu, ktorý mu bol doručený 14. novembra 2019.

15. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení k stanovisku predsedu okresného súdu doručenom ústavnému súdu 10. marca 2020 zotrvala na svojich doterajších vyjadreniach a tiež uviedla, že okresný súd žiadnym spôsobom neobjasnil zásadnú otázku, prečo v iných konaniach, v ktorých pôvodne vystupovala právna predchodkyňa sťažovateľky, pojednáva, prípadne už meritórne rozhodol. Odvolávanie sa na prebiehajúce dedičské konanie nemá podľa sťažovateľky právny význam pre posudzovanú vec.

16. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

17. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

20. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

22. K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva z ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

IV.

Právne posúdenie ústavnej s'ťažnosti

23. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

24. Judikatúra EŠLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

25. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba v civilnoprávnej veci o zaplatenie peňažnej sumy 39,78 € s príslušenstvom. Rozhodovanie všeobecných súdov o takýchto návrhoch patrí do ich bežnej rozhodovacej činnosti a spor sa nevyznačuje žiadnymi okolnosťami svedčiacimi o osobitej zložitosti skutkového alebo právneho základu veci. Uvedené nie je možné v zásade ani riadne posúdiť, keďže okresný súd dosiaľ nevykonal vo veci žiadne úkony smerujúce k meritórnemu posúdeniu nároku sťažovateľky, ktorá do konania vstúpila ako jediný domnelý dedič po svojej matke.

26. V správaní sťažovateľky nezistil ústavný súd také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali konštatovanie o ich vplyve na vznik zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní. Poukaz predsedu okresného súdu na správanie sťažovateľky v súvisiacom dedičskom konaní po právnej predchodkyni sťažovateľky ústavný súd vyhodnotil ako právne irelevantné, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd

opakovane konštatoval zbytočné priet'ahy v tomto konaní, a teda aj porušenie označených práv s'ťažovateľky (III. ÚS 5479/2013, III. ÚS 206/2018)

27. Čo sa týka postupu okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie začalo na základe žaloby podanej právnou predchodkyňou s'ťažovateľky 14. augusta 2006 a bolo pôvodne vedené pod sp. zn. RO 93/2006. Vzhľadom na úmrtie pôvodnej žalobkyne (30. januára 2007) bolo dotknuté konanie uznesením z 3. júna 2010 prerušené. Napadnuté konanie je prerušené dosiaľ, teda takmer desať rokov.

28. Pokiaľ ide o otázku prerušenia konania, je potrebné vychádzať z toho, že okresný súd vykonal voľbu medzi viacerými do úvahy prichádzajúcimi procesnými postupmi a ústavný súd ju ani nemieni spochybníť, pretože jednak ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený (§ 107 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku), a jednak ho treba posudzovať podľa situácie, ktorá existovala v čase, keď sa realizoval, a k posúdeniu ktorej majú v zásade lepšie predpoklady všeobecné súdy než ústavný súd, odhliadnuc od princípu subsidiarity, ktorým sa riadi jeho vzťah k všeobecným súdom a ktorému viac zodpovedá, aby ústavný súd, pokiaľ to nie je nevyhnutné, sám neposudzoval vhodnosť alebo účelnosť zvoleného procesného postupu. Uvedené platí v danom prípade o to viac, že s'ťažovateľka možnosť podania odvolania proti uzneseniu o prerušení konania nevyužila, čím sa ochudobnila o možnosť jeho preskúmania nadriadeným súdom. V súlade s judikatúrou ústavného súdu prerušenie konania však ešte neznamená, že voľnosť konajúceho súdu pri prerušení konania je bez obmedzenia a ústavným súdom nekontrolovateľná. Keďže zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodíť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, všeobecný súd sa musí pri uplatňovaní procesného postupu o prerušení konania riadiť i požiadavkou, ktorá je upravená v tomto článku ústavy a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutej veci bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (napr. IV. ÚS 221/03, IV. ÚS 19/04, II. ÚS 393/06).

29. Podľa znenia Občianskeho súdneho poriadku účinného v relevantnom čase bolo na úvahe súdu, či treba konanie prerušiť, pričom bolo rozhodujúce, či povaha veci nepripúšťa, aby sa s dedičmi alebo s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, pokračovalo skôr, než sa skončí konanie o dedičstve. Aj v súčasnosti platný a účinný Civilný sporový poriadok v § 63 ods. 3 pripúšťa možnosť pokračovať v konaní, ak to povaha sporu pripúšťa, a to aj pred skončením konania o dedičstve.

30. Ako vyplynulo z predloženého spisu, okresný súd o návrhu sťažovateľky na ustanovenie právneho zástupcu zo 14. júna 2011 dosiaľ nijako nerozhodol a žiadnym spôsobom nereagoval ani na jej žiadosť z 22. januára 2019 o nariadenie pojednávania, teda absolútne nezvážil vzhľadom na majetkový charakter sporu, opakované vyrozumenia príslušnej notárky, že sťažovateľka je jedinou dedičkou zo zákona a dedičstvo prijala, ako aj priesťahový priebeh dedičského konania po pôvodnej žalobkyni, možnosť pokračovania v konaní.

31. Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností danej veci, najmä s prihliadnutím na celkovú dobu trvania napadnutého konania, ktorá je aj podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu porušením označených práv sťažovateľky, dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

32. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

33. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

34. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať finančné zadost'učinenie v sume 3 000 €.

35. Ústavný súd v danej veci dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre ňu dostatočným zadost'učinením, a preto podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti danej veci, najmä bagatel'nosť sporu a to, že konanie je stále prerušené, rozhodol o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti sťažovateľkinmu návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

36. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

37. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

38. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti).

39. Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2018 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky vo výške 980 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 163,33 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 9,80 €). Sťažovateľke tak patrí náhrada trov konania v celkovej výške 346,26 € (bod 4 výroku).

40. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2020

Martin Vernarský
predseda senátu